

Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 29 grudnia 2023 r.

Podstawa prawna

Wytyczne zostały wydane na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 412 i 1530).

Obowiązywanie wytycznych

Niniejsze wytyczne obowiązują od dnia 1 stycznia 2024 r.

Spis treści

I. Słownik pojęć	5
II. Wykaz skrótów	6
III. Informacje ogólne	8
IV. Przyznawanie pomocy	9
IV.1. Warunki podmiotowe	11
IV.1.1. Kategoria beneficjenta	11
IV.1.2. Prowadzenie działalności rolniczej	11
IV.1.3. Inne warunki podmiotowe	12
IV.2. Warunki przedmiotowe	12
IV.2.1. Wielkość gospodarstwa	12
IV.2.2. Warunki dotyczące operacji	14
IV.2.3. Warunki przedmiotowe właściwe dla obszaru A	15
IV.2.4. Warunki przedmiotowe właściwe dla obszaru B	16
IV.2.5. Warunki przedmiotowe właściwe dla obszaru C	17
IV.2.6. Warunki przedmiotowe właściwe dla obszaru D	17
IV.2.7. Inne warunki przedmiotowe	17
IV.3. Kryteria wyboru operacji	18
IV.3.1. Kryteria wyboru operacji w obszarze A	18
IV.3.2. Kryteria wyboru operacji w obszarze B	19
IV.3.3. Kryteria wyboru operacji w obszarze C	19
IV.3.4. Kryteria wyboru operacji w obszarze D	19
IV.3.5. Inwestycja przyczyniająca się do poprawy jakości produkcji	20
IV.3.6. Udział w określonych formach współpracy	20
IV.3.7. Inwestycja innowacyjna lub dotycząca rozwiązań cyfrowych	21
IV.3.8. Uczestnictwo w systemach jakości	21

IV.3.9. Przedłużanie trwałości produktów, przechowywanie lub przygotowanie do sprzedaży	23
IV.3.10. Ekologiczna produkcja zwierzęca	23
IV.3.11. Minimalna liczba punktów oraz kryteria rozstrzygające	23
V. Wypłata pomocy	24
VI. Zobowiązania w okresie związania celem	25
VII. Zwrot pomocy	26

I. Słownik pojęć

beneficjent – podmiot, któremu przyznano pomoc

działalność rolnicza – działalność rolnicza określona zgodnie z art. 4 ust. 2 rozporządzenia 2021/2115 w PS WPR

dzień przyznania pomocy – dzień zawarcia umowy o przyznaniu pomocy

gospodarstwo – gospodarstwo w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia 2021/2115; do składników wykorzystywanych do działalności rolniczej i zarządzanych przez rolnika zalicza się składniki materialne i niematerialne, jeżeli stanowią zorganizowaną całość gospodarczą

konwersja – konwersja w rozumieniu art. 3 pkt 6 rozporządzenia 2018/848

okres związania celem – okres po wypłacie pomocy, w trakcie którego beneficjent powinien utrzymać spełnianie warunków przyznania i wypłaty pomocy oraz realizować lub zrealizować określone zobowiązania w ramach danej interwencji PS WPR

Polski FADN – System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, funkcjonujący w ramach sieci zbierania danych rachunkowych o dochodach i działalności gospodarczej gospodarstw rolnych w Unii Europejskiej (FADN)

produkcja ekologiczna – produkcja ekologiczna w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/848

produkt ekologiczny – produkt ekologiczny w rozumieniu art. 3 pkt 2 rozporządzenia 2018/848

produkt rolny – produkt wymieniony w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, niebędący produktem rybołówstwa

produkt w okresie konwersji – produkt w okresie konwersji w rozumieniu art. 3 pkt 7 rozporządzenia 2018/848

przygotowanie do sprzedaży – czynności niezbędne do przygotowania nieprzetworzonych produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży, w szczególności takie jak: czyszczenie, mycie, sortowanie, pakowanie produktów rolnych w gospodarstwie

roczny przychód ze sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie – wartość sprzedaży brutto produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie

rok wyjściowy – rok kalendarzowy, w którym jest składany wniosek o przyznanie pomocy

rolnik – rolnik w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115, którego gospodarstwo jest położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

umowa o przyznaniu pomocy – umowa o przyznaniu pomocy, o której mowa w ustawie PS WPR

użytek rolny – użytek rolny w rozumieniu art. 2 pkt 31 ustawy PS WPR

wnioskodawca – podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy

wytyczne podstawowe – wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

zwierzę gospodarskie – zwierzę zaliczane do zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich

II. Wykaz skrótów

ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

I.6.2 – Interwencja w sektorze pszczelarskim – inwestycje, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych w ramach PS WPR

I.6.4 – Interwencja w sektorze pszczelarskim – ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej w ramach PS WPR

I.10.1.1 – interwencja Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) w ramach PS WPR

I.10.1.2 – interwencja Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe) w ramach PS WPR

I.10.2 – interwencja Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej w ramach PS WPR

I.10.4 – interwencja Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu w ramach PS WPR

I.10.5 – interwencja Rozwój małych gospodarstw w ramach PS WPR

I.10.15 – interwencja Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń w ramach PS WPR

I.11 – interwencja Premie dla młodych rolników w ramach PS WPR

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KPO – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

OZC – okres związania celem

PROW 2014–2020 – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

PS WPR – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

rozporządzenie 1151/2012 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych

rozporządzenie 1308/2013 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007

rozporządzenie 2018/848 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007

rozporządzenie 2021/2115 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013

ustawa o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw – ustawa z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw

ustawa o organizacji niektórych rynków rolnych – ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych

ustawa o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu – ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu

ustawa o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych

ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych

ustawa o środkach ochrony roślin – ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin

ustawa o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych – ustawa z dnia 29 czerwca 1963r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych

ustawa Prawo spółdzielcze – ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze

ustawa PS WPR – ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

UR – użytki rolne

WOP – wniosek o płatność

WOPP – wniosek o przyznanie pomocy

ZWRSP – Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa

III. Informacje ogólne

1. Niniejsze wytyczne uzupełniają wytyczne podstawowe w odniesieniu do I.10.1.1.
2. Niniejsze wytyczne odnoszą się do czterech obszarów wsparcia określonych w I.10.1.1 w PS WPR, w których wspierane są operacje dotyczące:
  - 1) **obszar A** – rozwiązań rolnictwa precyzyjnego w budynkach lub budowlach służących produkcji zwierzęcej;
  - 2) **obszar B** – produkcji ekologicznej;
  - 3) **obszar C** – bezpiecznego dla konsumenta i efektywnego przedłużania trwałości produktów, przechowalnictwa oraz lepszego przygotowania do sprzedaży (w tym bezpośredniej);

- 4) **obszar D** – maszyn do zbioru.
3. Niniejsze wytyczne określają właściwe dla czterech obszarów (A, B, C, D) I.10.1.1:
  - 1) warunki przyznawania pomocy;
  - 2) kryteria wyboru operacji wraz z określeniem minimalnej liczby punktów umożliwiającej przyznanie pomocy oraz kryteriami rozstrzygającymi;
  - 3) warunki realizacji operacji;
  - 4) formę, w jakiej przyznawana jest pomoc, maksymalną wysokość pomocy oraz maksymalny dopuszczalny poziom pomocy;
  - 5) warunki wypłaty pomocy;
  - 6) zobowiązania w OZC;
  - 7) warunki zwrotu wypłaconej pomocy.
4. Pomoc w ramach I.10.1.1 przyczynia się do realizacji celu szczegółowego „Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację”, o którym mowa w art. 6 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/2115.
5. Niniejsze wytyczne zostały wydane w celu prawidłowej realizacji przez ARiMR zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy finansowej, w szczególności opracowania ogłoszenia o naborze wniosków o przyznanie pomocy, regulaminu naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz procedur dotyczących przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy.

IV. Przyznawanie pomocy

1. Pomoc przyznaje się:
  - 1) w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta;
  - 2) w wysokości nieprzekraczającej maksymalnej wysokości pomocy i maksymalnego dopuszczalnego poziomu pomocy;
  - 3) na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 50 tys. zł.
2. Maksymalna wysokość pomocy na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo w ramach tej interwencji w okresie realizacji PS WPR wynosi:

- 1) w obszarze A – 300 tys. zł;
  - 2) w obszarze B – 1,3 mln zł, przy czym:
    - a) 1 mln zł – w przypadku inwestycji polegających na:
      - budowie lub modernizacji budynków lub budowli służących do produkcji ekologicznej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym również w miarę możliwości ograniczających szkodliwy wpływ rolnictwa na środowisko, energooszczędnych, niskoemisyjnych (wraz z wyposażeniem tych obiektów) lub
      - zapewnieniu wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt, w tym z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań, lub
      - budowie lub modernizacji budynków do przechowywania owoców lub warzyw z zastosowaniem odpowiednich technologii przechowywania,
    - b) 300 tys. zł – w przypadku pozostałych inwestycji;
  - 3) w obszarze C – 1,3 mln zł, przy czym:
    - a) 1 mln zł – w przypadku inwestycji polegających na budowie lub modernizacji budynków do przechowywania owoców lub warzyw z zastosowaniem odpowiednich technologii przechowywania,
    - b) 300 tys. zł – w przypadku pozostałych inwestycji;
  - 4) w obszarze D – 300 tys. zł.
3. W przypadku ubiegania się o pomoc w więcej niż jednym obszarze limity nie łączą się, co oznacza, że w okresie realizacji PS WPR na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo w ramach tej interwencji nie można przyznać więcej niż:
- 1) 1 mln zł łącznie na inwestycje, o których mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a i pkt 3 lit. a,
  - 2) 300 tys. zł łącznie na inwestycje, o których mowa w ust. 2 pkt 1, pkt 2 lit. b, pkt 3 lit. b i pkt 4.
4. W przypadku grupy rolników pomoc przyznaje się każdemu rolnikowi z tej grupy, w wysokości uzasadnionej zakresem prac wykonywanych przez każdego z nich przy użyciu przedmiotu operacji stanowiącego współwłasność, uwzględniającym zasoby i potrzeby gospodarstw tych osób.
5. Maksymalny dopuszczalny poziom pomocy wynosi:

- 1) 65% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji realizowanej przez rolnika, który w dniu złożenia WOPP ma nie więcej niż 40 lat (nieukończony 41 lat) lub operacji realizowanej w obszarze B albo
  - 2) 45% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku pozostałych operacji.
6. Ocena WOPP jest przeprowadzana z zastosowaniem preselekcji, określonej w wytycznych podstawowych.
  7. Pomoc przyznaje się, jeżeli operacja będzie realizowana w nie więcej niż dwóch etapach, a w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję polegającą na nabyciu rzeczy będącej przedmiotem leasingu, to w odniesieniu do tej inwestycji – w nie więcej niż pięciu etapach.
  8. Pomoc może być przyznana następcy prawnemu beneficjenta lub nabywcy całości albo części gospodarstwa beneficjenta na zasadach określonych w wytycznych podstawowych.

IV.1. Warunki podmiotowe

IV.1.1. Kategoria beneficjenta

Pomoc przyznaje się:

- 1) rolnikowi – w obszarze A, B i C;
- 2) grupie rolników – w obszarze D.

IV.1.2. Prowadzenie działalności rolniczej

1. Pomoc przyznaje się, jeżeli rolnik prowadzi działalność rolniczą, z której uzyskał roczny przychód ze sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w jego gospodarstwie w wysokości co najmniej:
  - 1) 75 tys. zł – w przypadku obszarów A, C i D albo
  - 2) 45 tys. zł – w przypadku obszaru Bi działalność ta nie jest prowadzona wyłącznie w celach naukowo-badawczych.
2. Wysokość przychodu, o której mowa w ust. 1, określa się uwzględniając przychody ze sprzedaży produktów rolnych wytworzonych w gospodarstwie z nie więcej niż dwunastu miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia WOPP.
3. W przypadku ubiegania się o pomoc w obszarze B, wysokość przychodu, o której mowa w ust. 1 pkt 2, określa się uwzględniając przychody ze sprzedaży produktów

wytworzonych metodami ekologicznymi, tj. produktów ekologicznych lub produktów w okresie konwersji.

4. W celu ustalenia przychodu ze sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie uwzględnia się przychód udokumentowany fakturą VAT lub fakturą VAT RR, wydrukiem paragonu fiskalnego kas rejestrujących, rachunkiem, umową kupna–sprzedaży wraz z potwierdzeniem przelewu lub informacją z ewidencji sprzedaży produktów roślinnych i zwierzęcych, o której mowa w art. 20 ust. 1e ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

IV.1.3. Inne warunki podmiotowe

Pomoc może zostać przyznana beneficjentowi I.10.5:

- 1) jeśli ubiega się o nią po zrealizowaniu biznesplanu w ramach I.10.5 potwierdzonym przez ARiMR oraz
- 2) na inwestycje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli wraz z ich integralnym wyposażeniem albo na operację w obszarze D realizowaną wspólnie na rzecz więcej niż jednego gospodarstwa.

IV.2. Warunki przedmiotowe

IV.2.1. Wielkość gospodarstwa

1. Pomoc przyznaje się, jeżeli rolnik jest posiadaczem gospodarstwa:
  - 1) o powierzchni UR nie większej niż 300 ha oraz
  - 2) którego wielkość ekonomiczna w roku wyjściowym wynosi co najmniej 25 tys. euro i nie więcej niż 250 tys. euro.
2. Ustalając powierzchnię UR oraz wielkość ekonomiczną gospodarstwa będącego w posiadaniu rolnika, uwzględnia się UR wchodzące w skład gospodarstwa w dniu złożenia WOPP. Uwzględnia się w szczególności grunty będące przedmiotem:
  - 1) własności;
  - 2) użytkowania wieczystego;
  - 3) dzierżawy z ZWRSP lub od JST;
  - 4) dzierżawy długoterminowej – dotyczy działek dzierżawionych od podmiotów innych niż ZWRSP lub JST, jeżeli umowa dzierżawy została zawarta w formie aktu notarialnego albo z datą pewną oraz na okres co najmniej 8 lat od dnia złożenia WOPP;

- 5) dzierżawy krótkoterminowej – dotyczy dzierżawy działek od podmiotów innych niż ZWRSP lub JST, niespełniającej warunków określonych dla dzierżawy długoterminowej, o ile do tych gruntów wnioskodawcy przyznano jednolitą płatność obszarową na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego lub podstawowe wsparcie dochodów w ramach PS WPR co najmniej w roku, w którym złożono WOPP lub w roku poprzednim (np. działek użytkowanych na podstawie umowy ustnej, o ile wnioskodawca pobiera na te działki jednolitą płatność obszarową lub podstawowe wsparcie dochodów);
  - 6) wspólnot gruntowych – dotyczy gruntów, o których mowa w ustawie o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych, w części faktycznie użytkowanej przez wnioskodawcę.
3. UR identyfikuje się z wykorzystaniem informacji zawartych w prowadzonym przez ARiMR systemie identyfikacji działek rolnych według stanu na dzień złożenia WOPP.
  4. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa jest ustalana na podstawie całkowitej rocznej standardowej produkcji gospodarstwa wyrażonej w euro. Całkowita roczna standardowa produkcja gospodarstwa jest ustalana na podstawie współczynników standardowej produkcji opracowanych zgodnie ze standardami Unii Europejskiej. W okresie realizacji PS WPR stosuje się współczynniki Standardowej Produkcji „2017” określone dla działalności produkcji roślinnej i zwierzęcej występujących w Polsce.
  5. W przypadku gdy grunty uwzględnione przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa są położone w różnych okręgach Polskiego FADN, ustalając wielkość ekonomiczną tego gospodarstwa bierze się pod uwagę współczynniki standardowej produkcji obliczone dla tego z okręgów, w którym jest położona największa część tych gruntów.
  6. Przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa w roku wyjściowym bierze się pod uwagę:
    - 1) w przypadku produkcji zwierzęcej – stan średnioroczny;
    - 2) w przypadku produkcji roślinnej – uprawy w plonie głównym, przy czym za plon główny uznaje się uprawę, której okres wegetacji jest najdłuższy.

7. W przypadku gdy o pomoc ubiega się grupa rolników, pomoc przyznaje się, jeżeli każdy z rolników jest posiadaczem gospodarstwa spełniającego warunki określone w tej sekcji.

IV.2.2. Warunki dotyczące operacji

1. Pomoc przyznaje się w celu zwiększenia zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw poprzez:
  - 1) racjonalizację technologii produkcji lub
  - 2) wprowadzenie nowoczesnych, w tym cyfrowych, technologii lub innowacji, lub
  - 3) zmianę profilu produkcji, lub
  - 4) poprawę jakości produkcji, lub
  - 5) zwiększenie wartości dodanej produktu.
2. Pomoc przyznaje się na operację, która:
  - 1) przyczyni się do poprawy konkurencyjności gospodarstwa rolnego i jego zorientowania na rynek w wyniku jego restrukturyzacji, przez którą rozumie się zmiany w gospodarstwie, które mają na celu poprawę jego konkurencyjności i zwiększenie jego rentowności oraz dokonywane z uwzględnieniem zmian w otoczeniu oraz wewnętrznych potrzeb danego gospodarstwa; restrukturyzacja ma być oparta o orientację rynkową;
  - 2) w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy doprowadzi do wzrostu wartości dodanej brutto (GVA) w gospodarstwie co najmniej o 10% w odniesieniu do roku wyjściowego w wyniku co najmniej jednego z działań określonych w ust. 1;
  - 3) obejmuje wyłącznie inwestycje (materialne lub niematerialne) związane bezpośrednio z obszarem A, B, C lub D, którego dotyczy;
  - 4) dotyczy produkcji lub produkcji i przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie;
  - 5) dotyczy produkcji w zakresie zwierząt gospodarskich, w przypadku produkcji zwierzęcej;
  - 6) przewiduje zastosowanie dostępnych na rynku technologii, które zapewnią ograniczenie szkodliwego wpływu rolnictwa na środowisko, energooszczędnych lub niskoemisyjnych, w przypadku możliwości ich racjonalnego zastosowania;
  - 7) nie spowoduje wzrostu produkcji, dla której brak jest rynku zbytu;

- 8) jest w sposób racjonalny dostosowana do zasobów gospodarstwa oraz planowanej koncepcji zmian w gospodarstwie.
3. Inwestycja objęta operacją:
- 1) ma bezpośredni związek z działalnością rolniczą prowadzoną w gospodarstwie;
  - 2) spełnia wymagania określone przepisami prawa mającymi do niej zastosowanie;
  - 3) jest kompletna i zdalna do użytku w dniu przyjęcia do użytkowania, a przewidywany okres jej ekonomicznej użyteczności jest dłuższy niż 1 rok.
4. Do inwestycji niematerialnych (wartości niematerialnych i prawnych) zalicza się w szczególności autorskie prawa majątkowe i pokrewne, licencje, prawa do znaków towarowych, patentów, wzorów użytkowych i zdobniczych, know-how. Nabyciu programów komputerowych towarzyszy przeniesienie autorskich praw majątkowych (umowa przeniesienia autorskich praw majątkowych) do takich programów lub udzielenie licencji (umowa licencyjna) na korzystanie z tych programów. Oprogramowanie, z nabyciem którego nie łączy się uzyskanie licencji lub autorskich praw do programu, nie jest zaliczane do wartości niematerialnych i prawnych, nawet gdy będzie wykorzystywane dłużej niż 1 rok.
5. Operacja może dotyczyć wykorzystania odnawialnych źródeł energii jako elementu operacji, jeżeli wykorzystanie tych źródeł energii jest ekonomicznie uzasadnione.
6. W przypadku inwestycji budowlanej projekt budowlany zawiera rozwiązania ograniczające emisję gazów cieplarnianych, presję produkcji rolnej na środowisko naturalne i klimat oraz może uwzględniać rozwiązania związane z odnawialnymi źródłami energii.
7. Nie są wspierane inwestycje trwale związane z nieruchomością, położone na gruntach innych niż stanowiące własność wnioskodawcy lub przedmiot użytkowania wieczystego.

IV.2.3. Warunki przedmiotowe właściwe dla obszaru A

1. Pomoc przyznaje się na operacje polegające na stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego w budynkach lub budowlach służących do produkcji zwierzęcej.
2. Do wsparcia kwalifikują się inwestycje w nowe maszyny i urządzenia, stanowiące wyposażenie budynków lub budowli służących do produkcji zwierzęcej lub

wykorzystywane wyłącznie w budynkach lub budowlach służących do produkcji zwierzęcej wraz z oprogramowaniem.

IV.2.4. Warunki przedmiotowe właściwe dla obszaru B

1. Pomoc przyznaje się, jeżeli w dniu złożenia WOOP co najmniej 80% powierzchni UR albo co najmniej 50% powierzchni UR i cała produkcja zwierzęca, której dotyczy operacja, są objęte systemem rolnictwa ekologicznego.
2. Pomoc przyznaje się na operacje dotyczące produkcji ekologicznej polegające na:
  - 1) budowie lub modernizacji budynków lub budowli służących do produkcji ekologicznej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym również w miarę możliwości ograniczających szkodliwy wpływ rolnictwa na środowisko, energooszczędnych, niskoemisyjnych (wraz z wyposażeniem tych obiektów), lub
  - 2) stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego, w tym w budynkach lub budowlach służących do produkcji ekologicznej, lub
  - 3) zapewnieniu wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt, w tym z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań, lub
  - 4) zwiększaniu dochodowości produkcji poprzez bezpieczne dla konsumenta i efektywne przedłużanie trwałości produktów, przechowywalność oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży (w tym bezpośredniej), w tym operacje polegające na:
    - a) budowie lub modernizacji budynków lub budowli, lub
    - b) zakupie nowego sprzętu do: przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych, lub
  - 5) zakupie lub leasingu, zakończonego przeniesieniem prawa własności, nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia do ekologicznej produkcji rolnej, lub
  - 6) budowie albo zakupie elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej.
3. Operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli do utrzymywania zwierząt gospodarskich muszą zakładać wyłącznie bezwzględne utrzymanie zwierząt.

4. Elementem operacji polegającej na budowie budynku inwentarskiego może być zakup gruntu – do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych operacji.
5. W odniesieniu do operacji wymienionych w ust. 2 pkt 4, pomoc przyznaje się na operacje dotyczące wyłącznie nieprzetworzonych produktów rolnych wyprodukowanych w gospodarstwie z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi.

IV.2.5. Warunki przedmiotowe właściwe dla obszaru C

1. Pomoc przyznaje się na operacje dotyczące produkcji rolnej prowadzonej w gospodarstwie, polegające na zwiększaniu dochodowości produkcji poprzez bezpieczne dla konsumenta i efektywne przedłużanie trwałości produktów, przechowywanie oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży (w tym bezpośredniej), w tym na operacje polegające na:
  - 1) budowie lub modernizacji budynków lub budowli, lub
  - 2) zakupie nowego sprzętu do: przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych.
2. Pomoc przyznaje się na operacje dotyczące wyłącznie nieprzetworzonych produktów rolnych wyprodukowanych w gospodarstwie z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi.

IV.2.6. Warunki przedmiotowe właściwe dla obszaru D

1. Pomoc przyznaje się na operacje polegające na zakupie samojezdnych lub przyczepianych maszyn do zbioru.
2. Nie są wspierane maszyny służące wyłącznie do transportu.

IV.2.7. Inne warunki przedmiotowe

1. Gospodarstwa spełniające warunki określone dla obszaru B nie mogą być wspierane w obszarze A, C lub D, jeżeli operacja dotyczy produkcji ekologicznej prowadzonej w tych gospodarstwach.
2. Nie wspiera się gospodarstw w zakresie:
  - 1) chowu drobiu, chyba że produkcja jest ekologiczna albo w wyniku operacji nastąpi zmiana chowu z konwencjonalnego na ekologiczny;
  - 2) hodowli zwierząt futerkowych, z wyjątkiem królika utrzymywanego w celu produkcji surowca mięsnego;

- 3) nabycia sprzętu pszczelarskiego, maszyn i urządzeń wykorzystywanych na potrzeby gospodarki pasiecznej wspieranych w ramach interwencji I.6.2 lub I.6.4.
3. W przypadku rolników będących członkami organizacji producentów rolnych realizującej Program Operacyjny wspierany ze środków Unii Europejskiej w ramach interwencji sektorowych, o których mowa w art. 42 rozporządzenia 2021/2115, nie przyznaje się pomocy na działania/inwestycje realizowane w ramach tego Programu Operacyjnego.
4. W przypadku gdy wnioskodawca i gospodarstwo będące w jego posiadaniu spełniają warunki przyznania pomocy zarówno w ramach I.10.1.1 jak i innych interwencji PS WPR albo KPO, ARiMR nie przyznaje pomocy na inwestycje, które mogą być realizowane w ramach innych interwencji PS WPR albo KPO, jeżeli w terminie składania wniosków o przyznanie pomocy w I.10.1.1 został ogłoszony albo trwa nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach innych interwencji PS WPR albo KPO, chyba że te inwestycje stanowią integralny element inwestycji realizowanej w ramach I.10.1.1.

IV.3. Kryteria wyboru operacji

IV.3.1. Kryteria wyboru operacji w obszarze A

Punkty przyznaje się na podstawie następujących kryteriów, jeżeli:

- 1) operacja obejmuje inwestycję, która przyczynia się do poprawy jakości produkcji – 3 punkty;
- 2) rolnik bierze udział w określonej formie współpracy – 2 punkty;
- 3) operacja obejmuje inwestycję, która jest innowacyjna lub dotyczy rozwiązań cyfrowych – 3 punkty;
- 4) rolnik uczestniczy w:
  - a) unijnym systemie jakości:
    - rolnictwo ekologiczne – 4 punkty, pod warunkiem objęcia tym systemem co najmniej 50% powierzchni UR tego gospodarstwa,
    - innym niż rolnictwo ekologiczne, wymienionym w sekcji IV.3.8. w ust.1 – 2 punkty,
  - b) krajowym systemie jakości, wymienionym w sekcji IV.3.8 w ust. 2 – 1 punkt

– jednak nie więcej niż 5 punktów. Punkty przyznawane w ramach tego kryterium sumują się.

IV.3.2. Kryteria wyboru operacji w obszarze B

Punkty przyznaje się na podstawie następujących kryteriów, jeżeli:

- 1) operacja obejmuje inwestycję, która przyczynia się do poprawy jakości produkcji – 3 punkty;
- 2) rolnik bierze udział w określonej formie współpracy – 2 punkty;
- 3) operacja obejmuje inwestycję, która jest innowacyjna lub dotyczy rozwiązań cyfrowych – 3 punkty;
- 4) operacja obejmuje inwestycję dotyczącą bezpiecznego dla konsumenta i efektywnego przedłużania trwałości produktów, przechowywania lub lepszego przygotowania do sprzedaży – 3 punkty;
- 5) operacja dotyczy ekologicznej produkcji zwierzęcej – 2 punkty.

IV.3.3. Kryteria wyboru operacji w obszarze C

Punkty przyznaje się na podstawie następujących kryteriów, jeżeli:

- 1) operacja obejmuje inwestycję, która przyczynia się do poprawy jakości produkcji – 3 punkty;
- 2) rolnik bierze udział w określonej formie współpracy – 2 punkty;
- 3) operacja obejmuje inwestycję, która jest innowacyjna lub dotyczy rozwiązań cyfrowych – 3 punkty;
- 4) rolnik uczestniczy w:
  - a) unijnym systemie jakości:
    - rolnictwo ekologiczne – 4 punkty, pod warunkiem objęcia tym systemem co najmniej 50% powierzchni UR tego gospodarstwa,
    - innym niż rolnictwo ekologiczne, wymienionym w sekcji IV.3.8. w ust.1 – 2 punkty,
  - b) krajowym systemie jakości, wymienionym w sekcji IV.3.8 w ust. 2 – 1 punkt – jednak nie więcej niż 5 punktów. Punkty przyznawane w ramach tego kryterium sumują się.

IV.3.4. Kryteria wyboru operacji w obszarze D

1. Punkty przyznaje się na podstawie następujących kryteriów, jeżeli:

- 1) operacja obejmuje inwestycję, która przyczynia się do poprawy jakości produkcji – 3 punkty;
- 2) jeżeli każdy z rolników będący w grupie rolników bierze udział w określonej formie współpracy – 2 punkty;
- 3) operacja obejmuje inwestycję, która jest innowacyjna lub dotyczy rozwiązań cyfrowych – 3 punkty;
- 4) każdy rolnik należący do grupy rolników uczestniczy w:
  - a) unijnym systemie jakości:
    - rolnictwo ekologiczne – 4 punkty, pod warunkiem objęcia tym systemem co najmniej 50% powierzchni UR tego gospodarstwa,
    - innym niż rolnictwo ekologiczne, wymienionym w sekcji IV.3.8. w ust.1 – 2 punkty,
  - b) krajowym systemie jakości, wymienionym w sekcji IV.3.8 w ust. 2 – 1 punkt – jednak nie więcej niż 5 punktów. Punkty przyznawane w ramach tego kryterium sumują się.

IV.3.5. Inwestycja przyczyniająca się do poprawy jakości produkcji

1. Punkty są przyznawane, jeżeli operacja obejmuje inwestycję wpływającą na wzrost wartości dodanej wytwarzanych w gospodarstwie produktów w związku z poprawą jakości produkcji. Ocenie podlega, czy inwestycja dotyczy poprawy jakości produkcji w zakresie czynników surowcowych, technologicznych i organizacyjno-technicznych.
2. W zakres operacji wchodzi odpowiednie rozwiązania związane z poprawą jakości produkcji, zmniejszające ryzyko występowania strat, co przyczynia się do umocnienia pozycji konkurencyjnej i zwiększenia zorientowanie na rynek.

IV.3.6. Udział w określonych formach współpracy

1. Do określonych form współpracy należą:
  - 1) grupa producentów rolnych w rozumieniu ustawy o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw;
  - 2) organizacja producentów w rozumieniu ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych lub ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych, lub w organizacji producentów owoców i warzyw w rozumieniu ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu;

- 3) spółdzielnia w rozumieniu ustawy Prawo spółdzielcze (jeśli nie jest grupą producentów rolnych albo organizacją producentów);
  - 4) klaster – współpraca różnych podmiotów prowadzona na podstawie umowy.
2. W przypadku operacji realizowanej przez rolników współpracujących w określonej formie, punkty są przyznawane jeśli operacja dotyczy tego samego produktu lub grupy produktów, ze względu na który została utworzona grupa lub organizacja, lub operacja dotyczy produktu lub grupy produktów będących przedmiotem współpracy rolnika ze spółdzielnią lub klastrem.
  3. Punkty są przyznawane, jeżeli rolnik bierze udział w ww. formach współpracy co najmniej od dnia złożenia WOPP.
  4. Przyznanie punktów za to kryterium wiąże się z zobowiązaniem beneficjenta do udziału w określonych formach współpracy do końca OZC.

IV.3.7. Inwestycja innowacyjna lub dotycząca rozwiązań cyfrowych

1. Inwestycja innowacyjna to inwestycja wprowadzająca zmianę w gospodarstwie (ulepsza, daje nową jakość lub pozwala stworzyć nowy produkt). Punkty są przyznawane za inwestycje wprowadzające innowację:
  - 1) produktową polegającą na wprowadzeniu produktu, który jest nowy lub znacząco udoskonalony w zakresie swoich cech lub zastosowania;
  - 2) procesową polegającą na wdrożeniu nowej lub znacząco udoskonalonej metody produkcji (np. znaczące zmiany w zakresie technologii).
2. Rozwiązania cyfrowe obejmują automatyzację maszyn i procesów, w oparciu o sztuczną inteligencję i chmury obliczeniowe. Punkty są przyznawane gdy w gospodarstwie jest planowane wdrożenie specjalistycznych rozwiązań opartych na technologiach cyfrowych.

IV.3.8. Uczestnictwo w systemach jakości

1. Unijnymi systemami jakości, za uczestnictwo w których przyznaje się punkty są:
  - 1) chronione nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne oraz gwarantowane tradycyjne specjalności, w rozumieniu rozporządzenia 1151/2012;
  - 2) rolnictwo ekologiczne, zgodnie z rozporządzeniem 2018/848;

- 3) chronione nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne wyrobów winiarskich, o których mowa w części II tytule II rozdziale I sekcji 2 rozporządzenia 1308/2013.
2. Krajowym systemem jakości, za uczestnictwo w którym przyznaje się punkty, jest system jakości uznany na podstawie decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi za krajowy system jakości żywności i notyfikowany do Komisji Europejskiej zgodnie z dyrektywą (UE) nr 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego. Krajowymi systemami jakości, za uczestnictwo w których przyznaje się punkty są:
    - 1) integrowana produkcja roślin, w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin;
    - 2) „Jakość Tradycja” uznany za krajowy system jakości żywności na podstawie decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 czerwca 2007 r.;
    - 3) QAFP „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka i indyka” uznany za krajowy system jakości żywności na podstawie decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2011 r.;
    - 4) QAFP „Kulinarne mięso wieprzowe” uznany za krajowy system jakości żywności na podstawie decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 grudnia 2009 r.;
    - 5) QAFP „Wędliny” uznany za krajowy system jakości żywności na podstawie decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2012 r.;
    - 6) QMP „Quality Meat Program” uznany za krajowy system jakości żywności na podstawie decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 października 2008 r.;
    - 7) PQS System Jakości Wieprzowiny (Pork Quality System) uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 grudnia 2009 r.
  3. Punkty są przyznawane, jeżeli rolnik uczestniczy w systemie jakości co najmniej od dnia złożenia WOPP i operacja dotyczy produkcji objętej tym systemem jakości.
  4. Uczestnictwo w systemie jakości musi być potwierdzone ważnym certyfikatem lub świadectwem jakości.

5. W przypadku obszaru D, każdy z rolników należący do grupy rolników powinien uczestniczyć w tym samym systemie jakości.
6. Przyznanie punktów za uczestnictwo w systemach jakości wiąże się z zobowiązaniem beneficjenta do uczestnictwa w systemie jakości do końca OZC.

IV.3.9. Ekologiczna produkcja zwierzęca

1. Punkty przyznaje się, jeśli operacja dotyczy ekologicznej produkcji zwierzęcej i co najmniej 50% wielkości ekonomicznej gospodarstwa w roku wyjściowym stanowi wielkość ekonomiczna osiągnięta z ekologicznej produkcji zwierzęcej.
2. Punkty są przyznawane, jeżeli rolnik uczestniczy w systemie rolnictwa ekologicznego co najmniej od dnia złożenia WOPP.
3. Uczestnictwo w systemie jakości musi być potwierdzone ważnym certyfikatem.
4. Przyznanie punktów za to kryterium wiąże się z zobowiązaniem beneficjenta do prowadzenia ekologicznej produkcji zwierzęcej, której dotyczy operacja, do końca OZC.

IV.3.10. Minimalna liczba punktów oraz kryteria rozstrzygające

1. Pomoc nie może być przyznana, jeżeli operacja uzyskała mniej niż 4 punkty.
2. W przypadku operacji, które uzyskały taką samą liczbę punktów, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje wielkość ekonomiczna gospodarstwa, przy czym pierwszeństwo ma gospodarstwo o większej wielkości ekonomicznej. Jeżeli o pomoc ubiega się grupa rolników, do ustalenia pierwszeństwa w uzyskaniu pomocy oblicza się średnią wielkości ekonomicznych gospodarstw należących do rolników będących członkami tej grupy.
3. W przypadku operacji, które uzyskały taką samą liczbę punktów i dotyczą gospodarstw o takiej samej wielkości ekonomicznej albo średniej wielkości ekonomicznych gospodarstw (grupa rolników), pierwszeństwo ma operacja planowana do realizacji przez wnioskodawcę, który nie jest beneficjentem ani operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Restrukturyzacja małych gospodarstw”, „Premie dla młodych rolników” w ramach PROW 2014–2020, ani I.10.1.1., I.10.1.2., I.10.2, I.10.4, I.10.5., I.10.15., I.11. Grupa rolników ma pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy, jeżeli żaden z członków grupy nie jest beneficjentem ani operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych”,

„Restrukturyzacja małych gospodarstw”, „Premie dla młodych rolników” w ramach PROW 2014–2020, ani I.10.1.1., I.10.1.2., I.10.2, I.10.4, I.10.5., I.10.15., I.11.

V. Wypłata pomocy

1. Warunki dotyczące wypłaty pomocy zostały określone w wytycznych podstawowych.
2. Ponadto pomoc wypłaca się, jeżeli beneficjent:
  - 1) od dnia przyznania pomocy prowadzi w gospodarstwie co najmniej ewidencję przychodów i rozchodów oraz zdarzeń o charakterze niefinansowym przy pomocy narzędzia do oceny ekonomicznej gospodarstwa lub w ramach Polskiego FADN, chyba że jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji na podstawie odpowiednich przepisów (księgi rachunkowej lub księgi przychodów i rozchodów); w przypadku prowadzenia ewidencji na podstawie odpowiednich przepisów dodatkowo prowadzi ewidencję zdarzeń o charakterze niefinansowym przy pomocy narzędzia do oceny ekonomicznej gospodarstwa;
  - 2) prowadzi działalność rolniczą w gospodarstwie, w którym realizuje operację (w przypadku płatności pośredniej) albo zrealizował operację (w przypadku płatności końcowej);
  - 3) w przypadku płatności końcowej:
    - a) zrealizował operację w terminie:
      - 60 miesięcy od dnia przyznania pomocy, jeżeli operacja obejmuje inwestycję polegającą na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu, przy czym w odniesieniu do części operacji obejmującej wyłącznie inwestycje niepolegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu – w terminie 24 miesięcy,
      - 24 miesięcy od dnia przyznania pomocy, w przypadku operacji innych niż określone w tiret pierwsze
    - lecz nie później niż do 30 czerwca 2029 r.,
    - b) wykazał przychód ze sprzedaży produktów ekologicznych wytworzonych w jego gospodarstwie w wysokości co najmniej 45 tys. zł, w przypadku gdy otrzymał pomoc w obszarze B.

3. Przychód ze sprzedaży produktów ekologicznych wytworzonych w gospodarstwie beneficjenta w wysokości, o której mowa w ust. 2 pkt 3 lit. b, wykazuje się z okresu nie dłuższego niż 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia ostatniego WOP.
4. ARiMR, na uzasadnioną prośbę beneficjenta, może wyrazić zgodę na zakończenie realizacji operacji po upływie określonych terminów, w terminie późniejszym, nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia upływu tych terminów i nie później niż do dnia 30 czerwca 2029 r. W przypadku wydłużenia terminu realizacji operacji na którymkolwiek jej etapie, czas wydłużenia realizacji operacji nie może przekroczyć łącznie 6 miesięcy.
5. W przypadku nieprowadzenia w gospodarstwie od dnia przyznania pomocy:
  - 1) co najmniej ewidencji przychodów i rozchodów oraz zdarzeń o charakterze niefinansowym przy pomocy narzędzia do oceny ekonomicznej gospodarstwa lub w ramach Polskiego FADN, lub
  - 2) ewidencji na podstawie odpowiednich przepisów (księgi rachunkowej lub księgi przychodów i rozchodów) wraz z ewidencją zdarzeń o charakterze niefinansowym prowadzonej przy pomocy narzędzia do oceny ekonomicznej gospodarstwa, jeżeli beneficjent był zobowiązany do prowadzenia ewidencji na podstawie odpowiednich przepisów– kwotę pomocy do wypłaty pomniejsza się o 3% tej kwoty za każdy rok, w którym nie prowadzono tej ewidencji wraz z ewidencją zdarzeń o charakterze niefinansowym.

VI. Zobowiązania w okresie związania celem

1. Zobowiązania w OZC, tj. w okresie pięciu lat liczonych od dnia wypłaty płatności końcowej, zostały określone w wytycznych podstawowych.
2. Ponadto zobowiązaniem w OZC jest:
  - 1) osiągnięcie wzrostu wartości dodanej brutto (GVA) w gospodarstwie w związku z realizacją operacji co najmniej o 10% w odniesieniu do roku wyjściowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy;
  - 2) prowadzenie w gospodarstwie co najmniej ewidencji przychodów i rozchodów oraz zdarzeń o charakterze niefinansowym przy pomocy narzędzia do oceny ekonomicznej gospodarstwa lub w ramach Polskiego FADN, chyba że beneficjent jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji na podstawie

- odpowiednich przepisów (księgi rachunkowej lub księgi przychodów i rozchodów); w przypadku prowadzenia ewidencji na podstawie odpowiednich przepisów dodatkowo prowadzi ewidencję zdarzeń o charakterze niefinansowym przy pomocy narzędzia do oceny ekonomicznej gospodarstwa;
- 3) uczestniczenie w systemach jakości, jeżeli zostały nadane punkty za to kryterium;
  - 4) udział w określonej formie współpracy, z której zakresem działalności ma związek przedmiot operacji, jeżeli zostały nadane punkty za to kryterium;
  - 5) prowadzenia ekologicznej produkcji zwierzęcej, której dotyczy operacja, jeżeli zostały nadane punkty za to kryterium;
  - 6) wykazywanie rocznych (z pełnych lat kalendarzowych) przychodów ze sprzedaży produktów ekologicznych z gospodarstwa nie mniejszych niż 45 tys. zł, w przypadku gdy beneficjent otrzymał pomoc w obszarze B.
3. Beneficjent informuje ARiMR o realizacji zobowiązań w OZC, w tym o uzyskanych przychodach ze sprzedaży produktów ekologicznych z gospodarstwa, w terminie określonym w umowie o przyznaniu pomocy.

VII. Zwrot pomocy

1. Warunki zwrotu pomocy zostały określone w wytycznych podstawowych.
2. Ponadto, w przypadku gdy:
  - 1) w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy nie nastąpił wzrost wartości dodanej brutto (GVA) w gospodarstwie w związku z realizacją operacji o co najmniej 10% w odniesieniu do roku wyjściowego – zwrotowi podlega całość wypłaconej kwoty pomocy;
  - 2) w okresie 5 lat od dnia wypłaty ostatniej płatności beneficjent:
    - a) nie prowadził w gospodarstwie:
      - co najmniej ewidencji przychodów i rozchodów oraz zdarzeń o charakterze niefinansowym przy pomocy narzędzia do oceny ekonomicznej gospodarstwa dostępnego lub w ramach Polskiego FADN, lub
      - ewidencji na podstawie odpowiednich przepisów (księgi rachunkowej lub księgi przychodów i rozchodów) wraz z ewidencją zdarzeń o charakterze niefinansowym prowadzoną przy pomocy narzędzia do oceny

ekonomicznej gospodarstwa, jeżeli był zobowiązany do prowadzenia ewidencji na podstawie odpowiednich przepisów

- następuje zwrot w wysokości 3% wypłaconej kwoty pomocy za każdy rok, w którym nie prowadzono tej ewidencji wraz z ewidencją zdarzeń o charakterze niefinansowym,
  - b) nie wykazywał rocznych (z pełnych lat kalendarzowych) przychodów ze sprzedaży produktów ekologicznych wytworzonych w jego gospodarstwie nie mniejszych niż 45 tys. zł w przypadku gdy otrzymał pomoc w obszarze B – następuje zwrot wysokości 5% pomocy za każdy rok nierealizowania zobowiązania;
- 3) beneficjent nie złożył w ARiMR informacji o realizacji zobowiązań, w tym o uzyskanych przychodach ze sprzedaży produktów ekologicznych wytworzonych w jego gospodarstwie w terminie określonym w umowie o przyznaniu pomocy – następuje zwrot 0,5% pomocy.
3. Jeżeli operacja zostanie zrealizowana prawidłowo, w tym w zakresie zestawienia rzeczowego operacji, a warunek wzrostu GVA w gospodarstwie nie zostanie osiągnięty ze względu na czynniki zewnętrzne, których negatywnego wpływu na GVA rolnik nie miał możliwości złagodzić, pomoc nie będzie podlegała zwrotowi.